

af Fæsteren), men den ærede Forslagsstiller forklarer os det selv: som den ene Part skal Fæsteren betragtes, men ikke Eieren. Altsaa skal, efter Forslaget, Afgiften betinges, uden at man spørger om, hvad Eieren mener, skjøndt man vil raade over hans Eiendom (Tscherning: Leie gaaer for Cie, til Fardag er ude). Jeg vilde være den ærede Forslagsstiller meget forbunden, dersom han vilde lade mig tale uden Afbrydelse; han gjør det derved vanskeliggere for mig at fastholde Traaden i mit Fordrag, hvilket dog ganske vist ligger udenfor den ærede Forslagsstillers Hensigt.

Formanden: Jeg finder det fuldkommen i sin Orden, om den ærede Rigsdagsmand ikke tager Hensyn til Afbrydelserne.

Mourier: Ja, jeg vil meget gjerne bestræbe mig derfor, skjøndt det gjøres mig noget vanskeligt. Altsaa her tales om en betinget Afgift, og det ligger nærmest i hele Sammenhængen, og er ligeledes af Forslagsstilleren, der vil være sine egne Ord's bedste Fortolker, udtalt, at det er Fæsteren og ikke Eieren, der har Deel i at betinge Afgiften. Dette er nu vistnok noget synderligt, naar ogsaa Eieren skal have sin Andeel af Afgiften; men Hovedsagen er, at her handles om en vedvarende Disposition over hans Eiendom, og man kan da ikke gaae ham retfærdigen forbi. Det skulde da være, at man vilde betragte Fæsteren som Eier; men det er han ikke, hverken Eneieier eller Medieier. En anden Sag er det, at vi Alle ønske, at Fæsterne maatte blive Eiere af deres Fæstesteder, at Fæstegodset maatte gaae over til Selveieendom, men kun paa en med Retfærdighed's Grundfætninger overeensstemmende Maade (Hør! Hør!).

Dette var nu, saalænge Fæstebrevet staaer ved Magt; men naar Fæstebrevet er udløbet, hvad saa? Hvis man her vilde være bleven staaende ved

de i den gjældende Lovgivning hjemlede Principer, da maatte man enten have støttet sig paa en umiddelbar Expropriation efter offentlig Foranstaltning, og saaledes er Sagen nærmest opfattet i den provisoriske Forordning af 5te Mai 1848, eller man maatte, naar man — som i Forslaget — vilde støtte sig paa en Disposition fra Fæsterens Side, holde sig indenfor Grændsen af dennes Fæstetid. Man maatte da erkjende, at Virkningen af den stete Disposition over Grunden ei kunde udstrækkes ud over denne Grændse, al den Stund man ikke havde spurgt Eieren om hans Samtykke. Der tales ikke i Forslaget om, og kunde heller ikke ret vel være Tale om, ved Fæstets Ophør at faae Eieren's Samtykke til, at Bygningen fremdeles blev staaende paa Grunden; hvad der ved Fæsteledigheden skal fastsættes, er kun „det fremtidige Afgiftsforhold“ ved Overenskomst med Jorddrotten eller ved Burdering. Den af Fæsterne udøvede Disposition over Grunden gjør sig saaledes gjældende, og udstrækker sin Virkning ud over Fæstetiden, og er, efter alle Rettsbegreber, en virkelig ProprietetsNaadighed. Men det er kun en ubetydelig Deel af Fæstestedets Grund, vil man maaskee sige, kun den lille Deel af en saadan Længde og Brede, som den ærede Forslagsstiller har fundet det fornødent i § 3 at betegne, hvorom der her er Spørgsmaal. Dog — dette gjør Intet til Sagen; thi, naar der tales om Principer, kommer det ikke an paa lidt eller meget, og, dersom man kunde krænke Eiendomsretten med Hensyn til en Byggeplads af 20 Alens Længde og 20 Alens Brede, saa kunde man krænke den i langt videre Omfang; det er Principet, hvorom det gjælder, og derfor er den her foreslaaede Bestemmelse for mig en saadan, som jeg under ingen Betingelse kan gaae ind paa.